

Regionstyrelsen

Uppföljning av den internationella strategin - RSF

Ärendebeskrivning

Uppföljning av den internationella strategin ska göras årligen i verksamheternas verksamhetsberättelser. Regionstyrelseförvaltningens uppföljning framgår i det följande:

Pågående EU-projekt och andra internationella projekt

Pågående eller avslutade projekt under 2025:

- Projektet "Improving the quality of multi-level governance and strengthening the resilience of island economies of Croatia, Greece, and Sweden". Projektet genomförs av OECD i samarbete med Europeiska kommissionens The Reform and Investment Task Force (SG Reform) finansieras av EU:s tekniska stödinstrument (TSI) avslutades den 30 november 2025. Projektet syftar till att genom kartläggning av utmaningar och framgångsfaktorer som är viktiga för ö-ekonomiers utveckling bedöma nuvarande policyer och ge rekommendationer som testas i samarbete med intressenter på olika administrativa nivåer.
- FRUGO – Forskningssamverkan för regional utveckling på Gotland, i samverkan med UUCG och Tillväxt Gotland, och är pågående under perioden 2024-2027. Projektet syftar till att öka Gotlands kapacitet för forskning och utveckling och stärkt näringsliv. FRUGO:s budget är på 13 miljoner kronor, varav 40 % från ERUF (Tillväxtverket) och 50% från Region Gotland.
- Gotland Forward – Förvaltningen är projektägare till ett ESF-finansierat arbetsmarknadsprojekt Gotland Forward. Projektet syftar till att integrera personer utanför arbetsmarknaden och tillgodose arbetsgivarnas behov av kompetens. Projektet pågår under perioden 2023 till 2026. Projektets totala budget är på 36 mnkr, varav 21 mnkr från ESF-rådet och 1,2 mnkr från Region Gotland.
- S3-plattform i Sydost – Projektet syftar till att genomföra länsvisa strategier för smart specialisering i samarbete mellan de fyra regionerna i Småland och öarna om innovationsfrämjande insatser för SMF i hela programområdet. Projektägare är Region Kalmar, total projektbudget 25 mnkr, ERUF finansierad, projektperiod 2024 till 2028.
- RESTOR – Förvaltningen är tillsammans med UUCG och GEAB svensk partner i projektet. Projektet syftar till att stärka öar och isolerade regioner i deras energiomställning genom att utveckla och tillämpa en planeringsmodell för lagring av förnybar energi. De 4 öar som deltar finns i 4 länder: Brasilien, Frankrike, Irland och Sverige. Projektet finansieras av EU-kommissionens CET Partnership som är en del av Horisont Europa, med en total budget om 1,637 miljoner euro, varav Gotlands del motsvarar 1, 637 mnkr. Energimyndigheten och Region Gotland finansierar den svenska delen i projektet.
- RURACTIVE – Projektet finansieras av EU-programmet Horisont Europa. Projektet syftar till att möjliggöra energieffektivisering och en hållbar omställning i Gotlands socknar. Projektet pågår mellan 2023 och 2027.

Under 2025 påbörjades följande projekt:

- TARIFF 2.0 – pilottest för kapacitetsbaserade elnätstariffer, där 2.0 handlar om att under 12 månader testa den framtagna tariffmodellen från TARIFF 1.0. Projektet finansieras av ERUF (Tillväxtverket) och av Region Gotland. Projektperioden pågår från 2025 till 2026.
- Utblick 2.0, med finansiering från ERUF (Tillväxtverket) och från Region Gotland, fokuserar på att stärka konkurrenskraften i Småland och Öarna genom ökat samarbete mellan offentlig sektor, akademi och forskningsinstitut. Utblick som syftar till benchmarking och lärande med och av andra regioner i Sverige och Europa kring arbetet med smart specialisering. Projektet kopplar an till projektet S3-plattform i Sydost.
- Ö-drifta – Projektet har finansiering från ERUF (Tillväxtverket) och från Region Gotland, fokuserar på att stärka energiberedskapen hos företag genom lösningar inom flexibel elanvändning. Projektets budget motsvarar 5,4 mnkr. Projektperioden är 2025 till 2028.
- Förstudie Digitala Gotland – Förstudien har finansiering från ERUF (Tillväxtverket) och från Region Gotland.
- Spelplan – Projektet har finansiering från Tillväxtverket och från Region Gotland. Det är ett samarbete med Region Kalmar, UUCG och BTH, där projektet utvecklar en metod för lösningsorienterad dialog mellan kommuner, regioner och myndigheter via ett scenariobaserat spel.
- Förvaltningen driver sedan mitten av året ett ICLD-finansierat projekt, Kommunalt partnerskap mellan Berislav i Ukraina.

Finansiering och bevakning

Förvaltningen hanterar Region Gotlands medfinansiering av externfinansierade projekt med regionala utvecklingsmedel. Flera av projekten som är listade erhåller medfinansiering med regionala utvecklingsmedel. Förvaltningen informerar om och vägleder förvaltningar och regionala aktörer på Gotland att ta del av utlysningar från den europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF), den europeiska socialfonden (ESF) och från Interreg Central Baltic. Arbetet omfattar olika roller, såsom information om utlysningar, kunskapskapsförmedling kring projektutveckling, stöd i samverkan och vägledning, medfinansiering.

Bevakningen av EU-finansiering och samarbeten har skett genom att delta i informationsmöten som arrangerats av nätverksorganisationer som Region Gotland är medlem i, av EU-kommissionen, av förvaltande myndigheter i Sverige, och av Sveriges kommuner och regioner.

Övrigt internationellt arbete

Internationella besök och utbyten

Under 2025 har det EU-finansierade projektet “Improving the quality of multi-level governance and strengthening the resilience of island economies of Croatia, Greece, and Sweden” medfört deltagande av förtroendevalda och sakkunniga från regionala utvecklingsavdelningen vid bland annat en workshop i Stockholm den 14 november 2025 och vid projektets slutseminarium i Paris den 4-5 december 2025.

Region Gotland deltog även genom regionrådet Filip Reinhag på EU Week of Cities and Regions i ett seminarium som samarrangerades med Sardinien och 6 andra ö-regioner i Europa den 15 oktober 2025 i Bryssel.

I sin roll som ordförande för CPMR har regionrådet deltagit vid särskilda möten med kommissionärer, EU-parlamentet, ordförandelandet i Rådet och vid FN:s Havskonferens i Nice i juni 2025, årsmöten i de geografiska kommissionerna i CPMR. Från den regionala utvecklingsavdelningen har sakkunniga kompletterat CPMR-sekretariatet med stöd inför CPMR-ordförandens medverkan vid de här tillfällena.

Förvaltningen har även fortsatt prioriterat deltagande i samarbetet Baltic Energy Islands Connect (BEIC) kring energiomställning med Bornholm, Åland och Ösel. Syftet är att främja utveckling av förnybar energiproduktion i Östersjö-regionen samt utveckling av våra lokala samhällen. Bland annat deltog förtroendevalda och sakkunniga vid Bornholm Island Energy Summit den 1-2 december 2025.

Förvaltningen har även prioriterat kontakter med andra öar i främst Norden, inom energiomställning, kollektivtrafik och kommunikationer. Bland annat fortsätter arbetet med hållbart flyg. RSO och sakkunniga från förvaltningen tillsammans med Science Park Gotland deltog vid en konferens på Lofoten om hållbart flyg den 7 februari 2025. Ambitionen är att Gotland ska ha en aktiv roll i att utveckla framtidens elektriska flyg och testmiljöer.

Förvaltningen deltog vid ett möte i universitetsnätverket ENLIGHT i Bordeaux, Frankrike, i juni 2025. ENLIGHT är en europeisk allians bestående av tio ledande forskningsintensiva universitet, däribland Uppsala universitet. Nätverket syftar till att skapa en öppen, integrerad plattform för studerande, lärare och forskare. Inom ENLIGHT prioriteras även samarbeten med lokala och regionala aktörer och genom Regional Academies skapas forskningsinriktad, utmaningsbaserad transformation utifrån reella samhällsutmaningar. Tillsammans med Institutionen för speldesign vid UU planerar nu Region Gotland för en Regional Academy i samband med Gotland Game Design Conference.

Almedalsveckan 2025 besöktes av vår norska motsvarighet, ArendalsUka och säkerhetsansvarig för Almedalsveckan var med den grupp av beredskap och säkerhetspersoner som besökte vår danska motsvarighet, Folkemødet, i syfte att lära hur den danska organisationen genomför sin demokratifestival på ett tryggt och säkert sätt.

Filmutvecklare/kommissionär från Film på Gotland åkte till Berlin filmfestival och Lubeck filmfestival för möten och nätverkande och deltog i konferenser och föreläsningar.

Värdskap för konferenser, seminarier, möten eller evenemang med internationella deltagare
Den 11-12 mars 2025 var förvaltningen värd för ett seminarium om grön kompetens som finansierades av The Just Transition Platform (JTP). Deltagarna kom från flera länder runt Östersjön och från Gotland.

RF:s ordförande och RSO var värdar för Network of Women Ambassadors Sweden (NWAS) besök på Gotland den 15 maj 2025. Enheten Samordning och Finansiering planerade besöket. Sakkunniga inom besöksnäring, kultur och fritid och kulturarv deltog från förvaltningen.

Den 4-8 juni 2025 ägde Hansedag 2025 rum i Visby, vilket engagerade många medarbetare och förtroendevalda i Region Gotland. Evenemanget var det största värdskapet under 2025 som Region Gotland var värd för. Inom ramen för arbetet med Hansedagarna då Visby fick besök från drygt 70 olika europeiska städer fanns även en ambition att initiera något projekt mellan Gotland och någon av hansestäderna. Initiativet lyfte dock inte varpå det inte maktades med att tas vidare. Bedömningen är att Region Gotland långsiktigt skulle kunna lägga störst vikt på unghansan och kulturella kreativa initiativ i relation till Ung Företagsamhet och entreprenörskap. Besök från Hanseförbundet och hansestäderna skedde både under Höstkommissionen och under själva Hansedagarna i juni.

Östersjötemat har som en följd av EUSBSR Annual Forum i Visby i oktober 2024 fortsatt att vara prioriterat tema under 2025. Den 16-17 juni 2025 ägde konferensen ”Building a resilient Baltic Sea Region - perspectives and possibilities” rum i Visby, med deltagare från nästan alla Östersjöländer.

Den 30 september 2025 var avdelningen värd för en workshop om Östersjöns havsmiljön och samarbete i Östersjöregionen, med deltagare från Länsstyrelsen, Region Gotland, Gotland Blått Centrum, nationella myndigheter och regionala aktörer inklusive regioner och kommuner.

Deltagande i aktiviteter som arrangeras av de internationella nätverk som Region Gotland är medlem i

Förvaltningen har deltagit i ett antal nätverksaktiviteter under 2025. Främst handlar det om tjänstepersonsstöd i samband med förtroendevaldas uppdrag vid årsmöten i de internationella nätverken eller vid internationella konferenser. Under 2025 har det handlar om årsmöten i CPMR Island Commission, i CPMR Baltic Sea Commission, CPMR General Assembly, årsmöte i Union of Baltic Cities, och vid EUSBSR Annual Forum. Sakkunniga har även deltagit i digitala möten inom ämnesområden, som hållbarhet, resiliens, energiomställning, utvecklings av kulturarvsmiljöer med flera, som de internationella nätverken Hansan, CPMR, UBC och OWHC arrangerar. Sakkunniga har även deltagit i SKR:s internationella möte digitalt och i Stockholmsregionens Europaförenings policy brief-möten, vilka även de är digitala.

Förvaltningen bistår även regionrådet i hans roll som ordförande för CPMR. Givet den unika positionen som regionrådet har som ordförande i CPMR, har det medfört ett ökat deltagande i CPMR-relaterade aktiviteter för förvaltningen. Det handlar främst om aktiviteter som är medlems- och styrningsorienterade, såsom CPMR Political Bureau (styrelsemöten) och årsmöten i geografiska kommissioner utöver CPMR Island Commission och CPMR Baltic Sea Commission.

Vid Hansans höstkommission i Stargard, Polen, redovisade förvaltningen resultatet av Hansedagen 2025 i Visby. Mottagandet av ledamöterna var genomgående positivt, med många lovord om arrangemanget, och redovisningen godkändes enhälligt. Under Hansedagen i juni 2026 sker den slutgiltiga redovisningen till Hanseförbundet, då även majoriteten av de aktiva hansestäderna deltar.

Almedalsveckan ingår i nätverket Democracy Festival Association, ett nätverk bestående av nationella festivaler från åtta länder i Norden, Baltikum och NordIrland. Under året har en handfull digitala möten hållits i syfte att lära av varandra, samt ett möte på plats i Cesic, som är platsen för den lettiska demokratifestivalen LAMPA.

Region Gotlands interna internationella nätverk – med en kontaktperson per förvaltning – har haft 4 möten under 2025. Arbetet har fokuserat på revidering av Internationell Strategi för Region Gotland 2025-2028. Förvaltningen sammankallar det interna internationella nätverket.

Enhetschefen för social välfärd representerade Region Gotland i ICLD:s styrelse fram till april 2025. Förvaltningen har tagit fram underlag till regionstyrelsen för att kunna agera mot nedläggningsshotet av ICLD som har sin bas på Gotland.

Internationell marknadsföring

Region Gotland deltar i Cruise Baltic nätverket för att följa och medverka i det strategiska arbetet med kryssningsturism i vår marina närregion. Därutöver har Region Gotland varit värd för ett antal pressbesök från internationella journalister. Förvaltningen har under 2025 fortsatt att stärka arbetet med internationell marknadsföring via pressbearbetning i samarbete med Visit Sweden.

Franska Le Routard besökte Gotland under de sista dagarna i augusti, fokus för innehållet var kulturarv, natur och friluftaktiviteter samt mat och dryck. Le Routard är online-upplagan av Guide de Routard, Frankrikes äldsta och största reseguide, Le Routard har 5,5 milj. unika besökare per månad.

Finska Matka magazine besökte Gotland under helgen för Medeltida Jul, temat för innehållet var ”Upplevelser och traditioner i världsarvsstaden Visby”.

Under 2025 inleddes även ett samarbete med Destination Gotland och Gotlands Förenade Besöksnäring gällande pressresor för den danska marknaden. Region Gotlands involvering inkluderade påverkan och planering av program samt värdskap under besöket, Destination Gotland finansierade till fullo dessa tre resor.

Gemensamt för samtliga pressbesök är att de skildrar Gotland utanför sommarsäsong.

Turistbyrån håller öppet året om och tog 2025 drygt 74 000 besökare.

En del i arbete med internationell marknadsföring omfattar även det arbete som sker genom Gotlands Filmfond. Under 2025 har Gotlands filmfonds samproduktioner nått en exceptionell internationell och nationell genomslagskraft. Fyra filmer har tillsammans genererat nio Guldbaggenomineringar och visats på några av världens mest inflytelserika film- och dokumentärfestivaler, däribland Toronto International Film Festival och IDFA i Amsterdam.

Denna exponering motsvarar ett internationellt earned media value i spannet 25–40 miljoner kronor, utan motsvarande marknadsinvestering. Utöver medievärdet har Gotland positionerats som en internationellt relevant plats för samtida film, konstnärlig utveckling och kreativa näringar. Sammantaget stärker detta Gotlands:

- platsvarumärke och internationella anseende
- attraktionskraft för kreativa talanger och företag
- långsiktiga förutsättningar för näringslivsutveckling inom kulturella och kreativa branscher

Gotlands filmfond bidrar därmed inte enbart till kulturproduktion, utan fungerar som ett strategiskt verktyg för regional utveckling, attraktivitet och internationell synlighet.

Övrigt

Året har präglats av debatt och ställningstagande kring den kommande långtidsbudgeten i EU 2028-2034 och dess förordningar som EU-kommissionen presenterade sina förslag för i juli 2025. Förvaltningen har deltagit i EU-kommissionens samråd för Public consultation on the next MFF: Implementing EU funding with Member States and regions, bidragit till framtagandet av Stockholmsregionens Europaförenings ståndpunkter, och besvarat remisser till Regeringskansliet om långtidsbudgeten. Därutöver har förvaltningen varit aktiv i de internationella nätverk som Region Gotland är medlem i och bistått förtroendevalda med sakkunskaper om förslaget. Aktiviteten med policydebatter och ståndpunkter

har varit hög inte minst i CPMR men även i andra nätverk såsom i UBC och i SEF och SKR.

Året har även präglats av åtagandet med Hansedagen 2025. Givet evenemangets omfattning så har en stor andel av den regionala utvecklingsavdelningens resurser tagits i anspråk för genomförandet av Hansedagen.

Verksamhetsrelaterade effekter och resultat av det internationella arbetet

I likhet med de senaste åren, har 2025 alltjämt präglats av Rysslands invasion av Ukraina. Samtliga internationella nätverk som Region Gotland är medlem i bibehåller besluten om att tills vidare suspendera eller utesluta ryska medlemmar. Genom projektverksamheten på Region Gotland har förberedelsearbetet för en återuppbyggnad likväl genererat planer som kommer att kunna sättas i verket snabbt den dagen då det är möjligt att börja implementera dem. Region Gotland och gotländska aktörer har genom sitt långa engagemang i Ukraina en fördel i förhållande till många andra lokala förvaltningar i EU att snabbt kunna göra nytta på marken.

Region Gotland har genom ordförandeskapet i CPMR fått en unik möjlighet att delta i debatten på en hög europeisk nivå. Erfarenheterna Region Gotland får som organisation må i första hand vara individuella, men det stannar inte därvid. Förståelsen och intresset för EU-nivåns möjligheter med avseende på kunskaper, kontakter och extern finansiering ökar i förvaltningen. Medvetenheten om CPMR och EU-nivån har ökat och det har stärkt förvaltningens förmåga att delta i samråd och besvarandet av remisser för att dela gotländska erfarenheter avseende utformningen av den framtida sammanhållningspolitiken. Policymässigt har förvaltningen genom sina aktiviteter i CPMR Island Commission, i projektet om öars hållbarhet och reformdesign med OECD och i samarbete med andra öar i EU bidragit med fakta och analys kring insularitet i EU.

Det internationella arbetet bidrar även till stärkt kompetens och ett starkare arbetsgivarvarumärke. Ett konkret exempel från pågående projekt är Utblicksprojektet, vilket möjliggör värdefull kompetensutveckling för tjänstepersoner inom berörda regioner och i det företagsfrämjande systemet för en mera konkurrenskraftig och spetsig utveckling av smart specialisering i Småland och öarna. Då mycket av det regionala utvecklingsarbetet tar sin utgångspunkt i EU:s finansieringsverktyg och samlade politik är det viktigt att även de små regionerna samlar på sig kunskap för att kunna konkurrera både på befintliga och framtida utvecklingsarenor. Mycket tyder på att denna kompetens kommer att vara avgörande för att regioner på sikt ska kunna komma åt finansiering för regional utveckling.

Möjligheten att söka och erhålla EU-finansiering kan bitvis innebära tidskrävande och administrativt betungande insatser, samtidigt som det skapar ett tydligt ramverk för samverkan. Förutom själva finansieringen man kan erhålla, innebär projektarbetet att man går in i ett tydligt definierat gemensamt utvecklingsarbete. Motsvarande utvecklingsprocesser som bedrivs inom egen budgetram har ibland svårare att självant skapa dessa gynnsamma förutsättningar för att bedriva ett utvecklingsarbete. Projektet Gotland Forward är ett bra exempel på detta. Externfinansierade projekt bidrar sålunda till förändrade samverkansstrukturer på Gotland.

Konkret har värdskapen för Hansedagen och för andra evenemang, såsom seminarium om grön kompetens som finansierades av The Just Transition Platform (JTTP) med flera, bidragit till ökat lärande och en stärkt förmåga att arrangera

internationella konferenser. Region Gotland har därmed befäst sitt goda renommé som en framgångsrik arrangör av internationella konferenser och möten.

Marknadsvärdet av Gotlands internationella synlighet stärks inte minst genom förvaltningens arbete med internationella pressbesök som sträcker sig utanför högsäsongen och genom synligheten inom filmproduktion. I kombination med en året-runt-verksamhet vid Turistbyrån bidrar till att stärka hela Gotland som en destination för besökare året om.

Internationella utbyten genom OECD, ö-regioner och medlemskapen i de internationella nätverken stärker förvaltningens kunskaper, omvärldsbevakning och konkurrenskraft om extern finansiering från EU:s sektorsprogram och nationella utlysningar. Utbytena ger tillgång till kvalificerad analys, påverkansmöjligheter inom EU, omvärldsbevakning som utgår från Gotlands intressen, information om utlysningar, erfarenheter från andra öar och kustregioner, ökad medvetenhet om goda internationella exempel kring de styrkeområden vi arbetar med, såsom kulturarv, hållbar samhällsplanering, hållbar besöksnäring, mat- och livsmedel och energiomställning. Det är även ett sätt att ta del av aktuella och relevanta forskningsrön. Därutöver bidrar det till att vidareutveckla arbetet med smart specialisering och strategiska handlingsplaner för våra regionala styrkeområden. Sammantaget stärker det förvaltningens kapacitet i att bistå gotländska utvecklingsaktörers ambitioner avseende samverkan och finansiering.

Samtantaget bidrar förvaltningens internationella arbete till regionfullmäktiges prioriteringar och till den internationella strategis tre mål genom en internationell samverkan som ger nytta för Gotland, en ökad kompetens genom erfarenhets- och kunskapsutbyten, en ökad kulturell förståelse mellan människor, och en förtydligad roll för Region Gotland i nationella och internationella sammanhang.

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Marlene Bernfalk Karlsson
TF bitr förvaltningschef